

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန

အသားတိုးကြက် မွေးမြူရေးခြံများအတွက်
ကောင်းမွန်သော မွေးမြူရေးကျင့်စဉ်

Good Animal Husbandry Practices for Broiler Farms

Date: June, 2023.

အသားတိုးကြက် မွေးမြူရေးခြံများအတွက်

ကောင်းမွန်သော မွေးမြူရေးကျင့်စဉ်

Good Animal Husbandry Practices (Broiler Farms)

၁။ မွေးမြူရေးခြံ

1. Farm Components

၁.၁ ခြံတည်နေရာ

1.1 Farm Locations

၁.၁.၁ မွေးမြူရေးခြံအဖြစ် ဆောက်လုပ်ရန် တရားဝင်ခွင့်ပြုထားသည့်မြေ ဖြစ်ရမည် ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်မှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရမည်။ လူနေအိမ်များနှင့် နီးကပ်ခြင်း မရှိစေရ။

1.1.1 The farm should be located within the legally approved land used plan and policy, and it should be complaint with laws, regulations and procedures prescribed by local government and not be near public housings.

၁.၁.၂ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ရရှိပြီး၊ ရေအရင်းအမြစ်နှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အဆင်ပြေသည့် နေရာတွင် ရှိရမည်။

1.1.2 The farm should have a supply of adequate electrical power, good water sources and good access road.

၁.၁.၃ ရာသီအလိုက် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုရှိသည့် ဆောင်းခိုငှက်ကဲ့သို့ တောရိုင်း ငှက်များနှင့် ထိစပ်မှု မရှိသည့်နေရာ ဖြစ်ရမည်။

1.1.3 The farm should not be near bodies of water and wetlands that are frequented by migratory water fowl.

၁.၁.၄ ရေကြီးခြင်းနှင့် ရေလွှမ်းမိုးခြင်းမရှိနိုင်သည့် နေရာတွင် ရှိရမည်။

1.1.4 The farm should not be prone to flooding.

၁.၁.၅ သားသတ်ရုံများ၊ အခြားတိရစ္ဆာန်များကို သတ်သည့်နေရာ၊ တိရစ္ဆာန်အရှင် ဈေးကွက်နှင့် အနည်းဆုံး (၃) မိုင် အကွာအဝေး ရှိရမည်။

1.1.5 The farm should be located at least 3 miles away from slaughter houses and live animal markets.

၁.၁.၆ ဘေးအန္တရာယ်ရှိစေသည့် ပစ္စည်းများ၊ ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများနှင့် အဏုဇီဝ ပိုးမွှားများမှ ကင်းဝေးရမည်။

1.1.6 The farm should be away from physical, chemical and microbiological hazards.

၁.၂ မွေးမြူရေးခြံပုံစံ

1.2 Farm Layout

၁.၂.၁ အလုပ်သမားနားနေခန်း၊ သန့်စင်ခန်း၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း ထားရှိသည့်နေရာ၊ အသေကောင်ဖျက်ဆီးသည့်နေရာ၊ အစာသိုလှောင်ရုံတို့အား စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။

1.2.1 The farm should have suitable area set aside for storage of feed, pharmaceuticals and eggs, carcass destruction, waste management, workers area including washrooms and toilets.

၁.၂.၂ လေဝင်လေထွက်ကောင်းပြီး အလွယ်တကူ သန့်ရှင်းဆေးကြောနိုင်သည့် ပုံစံ ရှိရမည်။ ခြံအဆောက်အဦသည် အရှေ့အနောက် အလျားလိုက် တည်ဆောက်ထားရှိရမည်။

1.2.2 The farm building should be designated and constructed appropriately for proper ventilation and for ease of cleaning. The farm building should be constructed with East-West direction.

၁.၂.၃ ကြက်ရုံတစ်ရုံနှင့်တစ်ရုံသည် ရှေ့နောက်/ဝဲယာ ပေ(၅၀)အကွာအဝေး ရှိရမည်။

1.2.3 Each of the housings should be at a distance of (50) feet.

၁.၂.၄ ခြံစည်းရိုးသည် လုံခြုံစိတ်ချရပြီး မွေးမြူရေးခြံအဆောက်အဦနှင့် လုံလောက်သော အကွာအဝေး ရှိရမည်။

1.2.4 There should be secure fencing and it should be adequately separated from farm housing.

၁.၂.၅ ခြံအဝင်ဂိတ်ပေါက်နှင့် အထွက်ဂိတ်ပေါက် သီးခြားထားရှိပြီး အဝင်ဂိတ်တွင် ပိုးသန့်စင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စီမံထားရှိရမည်။

1.2.5 The farm should have separated entry and exit gates; and the entry gate should be managed to be able to perform disinfection.

၁.၂.၆ ရုံတစ်ခုချင်းအတွက် ပိုးသန့်စင်နိုင်ရေး စီမံ ထားရှိရမည်။

1.2.6 Each of the housings should be managed to be able to perform disinfection.

၁.၂.၇ လျှပ်စစ်အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးအောင် စနစ်တကျ စီမံထားရှိရမည်။

1.2.7 Electrical conducts should be properly installed and covered to prevent possible electrocution.

၁.၂.၈ အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွက် ကွပ်ကဲနိုင်အောင် စီမံထားရှိရမည်။

1.2.8 Layout and emergency procedures should be placed in the most conspicuous place.

၁.၂.၉ ခြံအဝင်လမ်း၊ အထွက်လမ်းနှင့် ခြံအတွင်းလမ်းများသည် လုံလောက်သော အကျယ်အဝန်း ရှိရမည်။

1.2.9 Entry, exit roads, and in-farm ranges should have enough widths.

၁.၃ မွေးမြူရေးခြံ အဆောက်အဦ

1.3 Housing

၁.၃.၁ မွေးမြူရေးခြံအဆောက်အဦသည် မွေးမြူမည့်စနစ်၊ တိရစ္ဆာန်အမျိုးအစား၊ အရွယ်အစားအလိုက်သတ်မှတ်ထားသည့်ပုံစံ ဖြစ်ရမည်။ လေဝင်လေထွက် ကောင်းရမည်၊ လုံခြုံသည့် အမိုးအကာ ဖြစ်ရမည်။

1.3.1 The animals must be housed in a suitable for the intended use of rearing and housing chicken with sufficient shelter and ventilation to protect chicken.

၁.၃.၂ မွေးမြူရေးခြံ အဆောက်အဦပုံစံသည် ဇီဝလုံခြုံမှုနည်းလမ်းအရ သန့်ရှင်းသောနေရာမှသန့်ရှင်းသောနေရာသို့သာသွားရမည်ဟူသောညွှန်ကြားချက် နှင့် ကိုက်ညီသည့်ပုံစံ ဖြစ်ရမည်။

1.3.2 Have a logical layout for the animal husbandry activities with sanitation as a guide making it easy for staff to move from clean areas into dirty areas following bio-security protocols.

၂။ အစာနှင့် ရေ

2. Feed and Water

၂.၁ အစာဖြည့်ဆည်းခြင်း

2.1 Feed Supply

၂.၁.၁ ကျွေးမွေးသည့်အစာများသည် ကောင်းမွန်သောထုတ်လုပ်ခြင်း နည်းစနစ်များ ကျင့်သုံးသည့် အစာစက်ရုံများမှ ထုတ်လုပ်သည့် အစာများကို အသုံးပြု ရမည်။

2.1.1 Farm operator should use feed from feed mills that follow good manufacturing practices.

၂.၁.၂ မွေးမြူရေးအစာတွင် အသုံးပြုရန် မသင့်တော်သည့် ဆေးဝါးများ၊ ဓာတုပစ္စည်းများနှင့် အခြားပါဝင်ပစ္စည်းများ ပါဝင်မှုမရှိစေရ။

2.1.2 Feed should be free from contamination of undesirable medicines, chemicals and ingredients.

၂.၁.၃ အရည်အသွေးပြည့်မီသည့် အစာကုန်ကြမ်းများ ရောစပ်ကျွေးမွေးရာတွင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၏ အကြံပြုချက်များ ရယူသင့်သည်။

2.1.3 Farm operators should follow advices and recommendations from the technician for feeding and mixing quality feedstuffs.

၂.၁.၄ အစာထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်းနှင့် ကျွေးမွေးခြင်း စသည့် အဆင့်တိုင်းတွင် ဓာတုပစ္စည်းများနှင့် အဏုဇီဝပိုးမွှားများ၏ ဘေးအန္တရာယ်များ ကင်းစင်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အစာအရည်အသွေး ပျက်ယွင်းမှု မရှိအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

2.1.4 Steps for feed manufacturing, transportation, storage and feeding should be managed to be free from chemical and microbiological hazards and to avoid from the deterioration of feed quality.

၂.၁.၅ အစာကို သက်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်အတိုင်း သုံးစွဲရမည်ဖြစ်ပြီး လေဝင် လေထွက် ကောင်းမွန်သည့်နေရာတွင် စနစ်တကျ သိုလှောင်ထားရှိရမည်။

2.1.5 Feed should be used according to the appropriate instructions and stored systematically at good ventilation areas.

၂.၂ မွေးမြူရေးသုံး ပစ္စည်းများနှင့် ဓာတုပစ္စည်းများ စာရင်းပြုစုခြင်း

2.2 List of Veterinary Products and Banned Chemicals

၂.၂.၁ မွေးမြူရေးခြံတွင် မှတ်ပုံတင်/ ခွင့်ပြု/ တားမြစ်ထားသော မွေးမြူရေးသုံး ပစ္စည်းများ စာရင်းရှိရမည်။

2.2.1 The farm should have a list of veterinary products registered/approved/banned by the responsible department.

၂.၂.၂ မွေးမြူရေးခြံတွင် မှတ်ပုံတင်/ ခွင့်ပြု/ တားမြစ် ဓာတုပစ္စည်းများစာရင်းကို ပြုစုထားရှိ ရမည်။

2.2.2 The farm should have a list of chemicals registered/approved/ banned by the responsible department.

၂.၃ ရေအရည်အသွေး

2.3 Water Quality

၂.၃.၁ သန့်ရှင်းသော သောက်သုံးရေ ဖြစ်ရမည်။

2.3.1 Clean water should be used.

၂.၃.၂ အသုံးပြုသောရေတွင် ဓာတုပစ္စည်းများ၊ အဏုဇီဝပိုးများနှင့် ဓာတ်သတ္တုများ ပါဝင်မှုသည် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းသော အခြေအနေတွင် ရှိရမည်။

2.3.2 Water should be free from chemical and microbiological hazards and mineral level should be in safe condition.

၂.၃.၃ ရေသန့်စင်သည့်စနစ်ကို အသုံးပြုခဲ့လျှင် စံချိန်စံညွှန်းနှင့်အညီသုံးစွဲပြီး မွေးမြူသည့် အကြိမ်တိုင်း ပုံမှန်စစ်ဆေးရမည်။

2.3.3 If water sanitation system is used, it should be used according to standard procedures and checked regularly for each batch.

၂.၃.၄ ရေပြုပြင်သုံးစွဲပါက နေ့စဉ်စစ်ဆေးပေးရန်လိုအပ်ပြီး မှတ်တမ်းထားရှိရမည်။

2.3.4 If water is used by treatment system, it should be checked daily and recorded.

၂.၃.၅ ရေတွင် E.coli နှင့် Fecal Coliform ကဲ့သို့သော ရောဂါပိုးမွှားများ ပါဝင်မှုကို ပုံမှန်စစ်ဆေးရမည်။

2.3.5 Pathogens such as E.coli and Fecal Coliform in water should be checked regularly.

၃။ မွေးမြူရေးခြံ စီမံခန့်ခွဲခြင်း

3. Farm Management

၃.၁ မွေးမြူရေးခြံ လက်စွဲစာအုပ်

3.1 Farm Manual

၃.၁.၁ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရေးဆွဲ ထုတ်ပြန် ထားရှိရမည်။

3.1.1 The farm should have procedures to follow in emergency cases.

၃.၁.၂ မွေးမြူရေးခြံစီမံခန့်ခွဲခြင်းလုပ်ငန်းများကို မှတ်တမ်းထားရှိပြီး ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခံနိုင်ရမည်။

3.1.2 Record for farm management should be kept and available for inspection.

၃.၁.၃ မွေးမြူရေးခြံတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ ရှိရမည်။

3.1.3 The farm should have appropriate organization chart.

၃.၁.၄ ဇီဝလုံခြုံမှုကို အလေးထား လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

3.1.4 Biosecurity measures should be well managed in the farm.

၃.၂ မွေးမြူရေး လုပ်ကိုင်သူများ

3.2 Personnel

၃.၂.၁ မွေးမြူရေးလုပ်ကိုင်သူများသည် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ရမည်ဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ် ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးရမည်။

3.2.1 Farm operators should be in good health and undergo annual medical check-up.

၃.၂.၂ မွေးမြူရေးခြံပိုင်ရှင်သည် မွေးမြူရေးခြံကို အလုပ်သမားများအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှုရှိစေရန်နှင့် ကျန်းမာရေးအတွက် ကောင်းမွန်သော အခြေအနေတွင် ထားရှိရမည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် မတော်တဆ ကိစ္စရပ်များတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် လမ်းညွှန်ချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ

ချမှတ်ထားရမည်။^၉ ရှေးဦးသူနာပြုပစ္စည်းများနှင့် မီးသတ်ဆေးဘူးများ အလွယ်တကူ ရနိုင်သော နေရာတွင် ထားရှိရမည်။

3.2.2 Farm owner should provide safe and healthy farm conditions for workers. Clear instructions to follow in case of accident and emergency should be available. First aid kits and fire extinguisher should be easily available at farm.

၃.၂.၃ မွေးမြူရေး ခြံပိုင်ရှင်သည် မတော်တဆ ထိခိုက်မှုများကို သက်ဆိုင်ရာသို့ အကြောင်းကြားရမည်။

3.2.3 Farm owner should report to relevant department for accidental cases in the farm.

၃.၂.၄ မွေးမြူရေးခြံပိုင်ရှင်သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားများ အဖွဲ့အစည်း၏ ကလေးသူငယ် အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း လိုက်နာရမည်။

3.2.4 Farm owner should follow ILO Conventions and Recommendations on child labor.

၃.၃ ကျွမ်းကျင်မှု

3.3 Competency

၃.၃.၁ မွေးမြူရေးလုပ်သားများသည် ဆောင်ရွက်ရမည့် အလုပ်တာဝန်များ အလိုက် ကျွမ်းကျင်မှုရှိရမည်။ ခြံသန့်ရှင်းရေး၊ တကိုယ်ရေကျန်းမာရေး၊ တိရစ္ဆာန်များ ကိုင်တွယ်ခြင်းနှင့် အခွင့်အရေးသတ်မှတ်ချက်၊ မျိုးထုတ်လုပ်

သည့် အစီအစဉ်၊ ဆေးဝါးရောစပ်ခြင်းနှင့် သီးသန့်ခွဲခြားထားခြင်းစသော လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း လေ့ကျင့်ထားပြီး ဖြစ်ရမည်။

3.3.1 Farm workers should be skillful for their responsible tasks and should be trained and practiced for the procedures of farm sanitation, personal hygiene, animal handling and welfare, breeding program, mixing medicine and quarantine.

၃.၃.၂ မွေးမြူရေးလုပ်သားများ၏ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုအား ပုံမှန်စစ်ဆေးရမည်။

3.3.2 Competency of farm workers should be checked regularly.

၃.၃.၃ မွေးမြူရေးခြံ၌ တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်နှင့် မွေးမြူရေးအကြံပေး အပါအဝင် လုံလောက်သော ဝန်ထမ်းများ၊ လုပ်သားများနှင့် အမှုထမ်းများ ထားရှိရမည်။

3.3.3 Farm should have sufficient staffs and workers including veterinarians and farm advisors.

၃.၄ တကိုယ်ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး

3.4 Hygiene and Sanitation

၃.၄.၁ မွေးမြူရေးခြံ လုပ်သားများသည် သင့်တော်သည့် အကာအကွယ် အဝတ်အစားများနှင့် ဖိနပ်များကို ဝတ်ဆင်ထားရပြီး လိုအပ်လျှင် မျက်နှာဖုံးကို တပ်ဆင်ရမည်။

3.4.1 Farm workers should wear appropriate protective clothing and foot wears. If necessary, mask should be worn.

၃.၄.၂ ခြံတွင် အသက်အရွယ် မတူညီသည့် အုပ်စုများမွေးမြူထားလျှင် ခြံလုပ်သား များသည် အုပ်စုတစ်စုမှတစ်စုသို့ သွားလာခြင်းကို ရှောင်ကျဉ်ရမည်။ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သန့်ရှင်းသောနေရာ၌ ဦးစွာလုပ်ဆောင်ပြီးမှ မသန့်ရှင်းသောနေရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည်။

3.4.2 Movement of workers should be avoided between different age groups. Workers should conduct clean area first and then move to dirty area. Movement from dirty area to clean area should not be done.

၃.၄.၃ မွေးမြူရေးခြံ လုပ်သားများသည် လုပ်ငန်းခွင်သို့ အန္တရာယ်ရှိသော အသုံး အဆောင် ပစ္စည်းများ ယူဆောင်လာခြင်း မပြုရ။

3.4.3 Farm workers should not bring dangerous materials to the farm.

၃.၄.၄ မွေးမြူရေးခြံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သည့်အကြိမ်တိုင်းတွင် လုံလောက်သော ပိုးသတ်သန့်စင်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပြီးမှ ဝင်ရောက်ရမည်။

3.4.4 Adequate disinfection should be practiced before entering the farm.

၃.၅ မွေးမြူရေးခြံ အထွေထွေ သန့်ရှင်းမှု

3.5 General Farm Hygiene

၃.၅.၁ သန့်ရှင်းရန်နှင့် ဆေးကြောရန် အသုံးပြုသည့် ဓာတုပစ္စည်းများသည် ခွင့်ပြု ထားသည့် ဓာတုပစ္စည်းများ ဖြစ်ရမည်။

3.5.1 Chemicals approved by relevant department should be used for cleaning and disinfection.

၃.၅.၂ သန့်ရှင်းရန်နှင့် ဆေးကြောရန်အတွက် သင့်လျော်သော ပစ္စည်းကိရိယာများ ထားရှိရမည်။

3.5.2 Appropriate equipment and tools should be provided for cleaning and disinfection.

၃.၅.၃ သန့်စင်ခြင်းနှင့် ပိုးသတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကို စနစ်တကျ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

3.5.3 Cleaning and disinfection procedures should be followed systematically.

၃.၆ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စီမံခန့်ခွဲခြင်း

3.6 Waste Management

၃.၆.၁ စပါးခွံကဲ့သို့ အခင်းများ၊ အန္တရာယ်ရှိသည့် ပစ္စည်းများနှင့် ရေဆိုးစွန့်ပစ်ခြင်း တို့ကို သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ စွန့်ပစ်ရမည်။

3.6.1 Bedding used as rice hulls, dangerous materials and liquid waste should be disposed according to the regulations.

၃.၆.၂ ဓာတုဆေးကြွင်းများ (ရက်လွန်ပိုးသတ်ဆေး/ပေါင်းသတ်ဆေး) နှင့် အမှိုက် များကို သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းများအတိုင်း စွန့်ပစ်ရမည်။

3.6.2 Chemical wastes (expired insecticide/herbicide) and garbage should be disposed according to the regulations.

၃.၆.၃ ရောဂါဖြင့် သေဆုံးကြွက်များကို မြေမြှုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခြင်း တို့ကို ဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတိုင်း ပြုလုပ်ရမည်။

3.6.3 Dead chicken with infectious disease should be buried or burned according to the instructions of Livestock Breeding and Veterinary Department (LBVD).

၃.၆.၄ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများ စုပုံသည့်နေရာသည် မွေးမြူရေးခြံနှင့် ရေစီးရေလာ မြောင်းတို့နှင့် ဝေးကွာ၍ မိုးရွာသည့်အခါတွင် ရေထဲမျောပါမသွားအောင် စီမံထားရှိရမည်။

3.6.3 Dead chicken with infectious disease should be buried or burned according to the instructions of Livestock Breeding and Veterinary Department (LBVD).

၃.၆.၅ မိလ္လာကန်ကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းထားရှိရမည်။

3.6.5 Manure tank should be maintained.

၃.၆.၆ ရေဆိုးကန်သည် မွေးမြူရေးခြံမှ ဝေးကွာ၍ လျှံထွက်ခြင်းမရှိအောင် စီမံထားရှိရမည်။

3.6.6 Waste water pond should be away from farm and managed not to overflow.

၃.၆.၇ မွေးမြူရေးခြံမှ နေ့စဉ်ထွက်ရှိသည့် လုပ်ငန်းသုံးစွန့်ပစ်ရေများကို ပြုပြင်၍ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ရမည်။

3.6.7 Daily farm waste water should be treated and disposed properly.

၃.၇ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်များကို ထိန်းချုပ်ခြင်း

3.7 Pest Control

၃.၇.၁ မွေးမြူရေးခြံဧရိယာအတွင်းသို့ ပိုးမွှားနှင့် ပြင်ပတိရစ္ဆာန်များ ဝင်ရောက်ခြင်း မရှိ အောင် စီမံထားရှိရမည်။

3.7.1 Farm should be managed not to enter pests and other animals from outside.

၃.၇.၂ မွေးမြူရေးခြံ၌ ကြွက်၊ အင်းဆက် ကဲ့သို့သော ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်များကို ကာကွယ်သည့် အစီအမံများ ထားရှိရမည်။

3.7.2 Farm should have procedures to protect pests such as rodents and insects.

၃.၇.၃ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်များ ထိန်းချုပ်ရာတွင် ခွင့်ပြုထားသည့် ဓာတုပစ္စည်းများနှင့် ထောင်ချောက်များကိုသာ အသုံးပြုရမည်။

3.7.3 Only approved chemicals and baits should be used for control of pests.

၄။ မွေးမြူရေးကြက်များ၏ ကျန်းမာရေး စီမံခန့်ခွဲခြင်း

4. Chicken Health Management

၄.၁ ကြက်အသစ် သွင်းခြင်း

4.1 Introduction of New Stock

၄.၁.၁ ဦးစီးဌာန သို့မဟုတ် အသိအမှတ်ပြု တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်ထံမှ ကျန်းမာ ကြောင်း ထောက်ခံချက်ပါရှိမှသာ မွေးမြူရမည်။

4.1.1 New stock should be raised with health certificate of registered veterinarian or LBVD.

၄.၁.၂ ရောဂါကူးစက်မှုမှကာကွယ်ရန် အသစ်ရောက်ရှိလာသော ကြက်များကို ရှိရင်းစွဲကြက်များနှင့် သတ်မှတ်ထားသည့် ကာလအပိုင်းအခြားအထိ သီးသန့်ခွဲခြား ထားရှိရမည်။

4.1.2 New stock should be separated from current stock for an appropriate period to prevent disease transmission.

၄.၁.၃ ကြက်တစ်သုတ်ခြင်း မွေးမြူထားရှိမှုအား မှတ်တမ်းထားရှိရမည်။

4.1.3 Production record of each batch should be kept.

၄.၂ ရောဂါစူးစမ်းထောက်လှမ်းခြင်းနှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်း

4.2 Surveillance and Control of Diseases

၄.၂.၁ ဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ကာကွယ်ဆေးထိုး အစီအစဉ်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။ ဦးစီးဌာနမှ ခွင့်ပြုထားသည့် ကာကွယ်ဆေးများ ကိုသာ အသုံးပြုရမည်။

4.2.1 Vaccination program approved by LBVD should be followed. Only vaccines approved by LBVD should be used.

၄.၂.၂ သန်ချရန် လိုအပ်ပါက သန်ချဆေးပေးသည့် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲထားရှိရမည်။

4.2.2 Deworming program should be planned if needed.

၄.၂.၃ မွေးမြူရေးကြက်များ၏ ကျန်းမာရေးကို ပုံမှန်စစ်ဆေး၊ မှတ်တမ်းတင်ထားရှိရမည်။

4.2.3 Health status of chicken should be monitored and recorded regularly.

၄.၂.၄ ရောဂါဖြစ်ပွားသည်ဟု သံသယရှိသည့် ကြက်များကို သီးသန့်ခွဲခြားထားရန် နှင့် ရောဂါဖြစ်ပွားခဲ့ပါက သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းများအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

4.2.4 Suspected diseased chicken should be separated and managed according to the instructions.

၄.၂.၅ ရောဂါထိန်းချုပ်ရန်အတွက် အသုံးပြုသည့်ပဋိဇီဝဆေးဝါးများနှင့် ဆေးဝါးပါဝင်သည့် အစာများသည် ဦးစီးဌာနမှ ခွင့်ပြုထားသည့် ဆေးဝါးများ ဖြစ်ရမည်။

4.2.5 Antibiotics and medicated feed that are used for disease control should be approved by LBVD.

၄.၂.၆ ဆေးကုသထားသည့် ကြက်များကို စားသုံးရန်နှင့် ရောင်းချရန်အတွက် အသုံးပြုလိုပါက အသားတွင်း ဆေးကြွင်းပါဝင်မှုကာလကို တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်၏ စစ်ဆေးခွင့်ပြုချက် ရယူရမည်။

4.2.6 For selling and consumption of treated chicken, veterinarian should approve suitable for consumption after considering the withdrawal period.

၄.၃ ဓာတ်ခွဲခန်းတွင် စမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်း

4.3 Laboratory Testing

၄.၃.၁ ဦးစီးဌာန၏အသိအမှတ်ပြုဓာတ်ခွဲခန်းမှ ပုံမှန်စမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်း၊ ရောဂါ စူးစမ်းထောက်လှမ်းခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။

4.3.1 Regular testing, surveillance and inspection should be carried out by accredited laboratory.

၄.၃.၂ ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားပါက ဦးစီးဌာန၏ ရောဂါရှာဖွေရေးဓာတ်ခွဲခန်းမှ စစ်ဆေးပြီး ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းအစီအစဉ်ကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည်။

4.3.2 In case of disease outbreak, testing by accredited laboratory and disease control should be followed.

၄.၄ သံသယဖြစ်ဖွယ်ရောဂါဖြစ်ခဲ့လျှင် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်း

4.4 Protocols when disease is suspected

၄.၄.၁ အကယ်၍ သံသယဖြစ်ဖွယ်ကူးစက်စေနိုင်သောရောဂါများ ကျရောက်ခဲ့ပါက ဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ကူးစက်ရောဂါထိန်းချုပ်သည့် ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ကမ္ဘာ့တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

4.4.1 If there is suspected disease outbreak, the farm should follow laws, regulations and procedures approved by LBVD and OIE guidelines.

၄.၄.၂ ဦးစီးဌာနမှ ချမှတ်ထားသည့် အရေးပေါ်ဇီဝလုံခြုံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ အတိုင်း စနစ်တကျလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည်။

4.4.2 Emergency biosecurity procedures approved by LBVD should be followed.

၄.၅ ကုသခြင်း

4.5 Treatment

၄.၅.၁ ခြံမှ ခန့်အပ်ထားသော တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်သည် ဦးစီးဌာနမှ ခွင့်ပြုထားသော ဆေးဝါးများကိုသာ အသုံးပြုရမည်။

4.5.1 Only medicines approved by LBVD should be used by farm veterinarian.

၄.၅.၂ မွေးမြူရေးခြံ၌ ဝယ်ယူသုံးစွဲသည့် ဆေးဝါးများနှင့် ကုသသည့်ဆေးဝါးများကို ဦးစီးဌာနမှ စစ်ဆေးနိုင်ရန် မှတ်တမ်းထားရှိရမည်။

4.5.2 Record for medicine purchasing and administering should be available for checking of LBVD.

၄.၆ တိရစ္ဆာန်အခွင့်အရေး လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု

4.6 Animal Welfare

၄.၆.၁ မွေးမြူရေးကြက်များ၏ သက်သာချောင်ချိရေးကို ဦးစားပေး စဉ်းစားရမည်။ ထိခိုက်အနာတရဖြစ်နေသော ကြက်များကို ခံစားသည့်ဝေဒနာသက်သာ အောင် ကုသပေးရမည်။

4.6.1 Welfare of chicken should be prioritized. Sick and injured chicken should be treated to relieve suffering.

၄.၆.၂ မွေးမြူရေးကြက်များကို အစာ၊ ရေနှင့် လုံလောက်သော အကျယ်အဝန်း ရအောင် စီစဉ်ထားရှိရမည်။

4.6.2 Sufficient feed, water and fed should be accessed for all chicken.

၅။ သယ်ဆောင်ခြင်းနှင့် သိုလှောင်ရုံ

5. Transportation and Storage

၅.၁ သယ်ဆောင်ခြင်း

5.1 Transportation

၅.၁.၁ ကြက်များကိုသယ်ဆောင်ရာတွင် ခရီးစဉ်အစမှအဆုံး ဖိစီးမှုကင်းဝေးစေရန် နှင့် ထိခိုက်အနာတရ မရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

5.1.1 Chicken should be transported not to get stressed and injury from start point to final destination.

၅.၁.၂ သယ်ယူပို့ဆောင်သည့်ယာဉ်ကို အသုံးမပြုခင် ဆေးကြောသန့်စင်ရမည်။

5.1.2 Transportation vehicle should be cleaned before using.

၅.၁.၃ ကြက်များသယ်ဆောင်ခြင်းအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ယာဉ်အမျိုးအစား ကိုသာ အသုံးပြုရမည်။

5.1.3 Only vehicle intended for transportation should be used.

၅.၁.၄ ကြက်များကို သယ်ဆောင်ရာတွင် အပူဒဏ်မှ ကင်းလွတ်အောင် အေးသော အချိန်တွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရမည်။

5.1.4 Chicken should be transported in cool time of the day to avoid heat stress.

၅.၁.၅ ကြက်ပေါက်ငယ်များကို သင့်တော်သော စက္ကူဘူးတွင် ထားရှိရမည်။ ကြပ် တည်းစွာ မထားရှိရ။

5.15 Day old chicks should be placed in appropriated paper packaging and not to be strictly packed.

၅.၁.၆ ကြက်အမျိုးအစား၊ အရွယ်အစား၊ အထီး၊ အမ၊ အသက်အရွယ်အလိုက် သီးသန့်ခွဲခြား သယ်ဆောင်ရမည်။

5.16 Chicken should be transported separately according to type, size, sex and age.

၅.၁.၇ သယ်ယူပို့ဆောင်ခွင့်ရရှိရန်အတွက် ဦးစီးဌာန၏ တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာကြောင်း ထောက်ခံချက်ကို ကြိုတင်ရယူထားရှိရမည်။

5.17 Transport permit from LBVD should be obtained prior to transportation.

၅.၂ သိုလှောင်ရုံ

5.2 Storage

၅.၂.၁ မွေးမြူရေးခြံများတွင် သိုလှောင်ရုံများ စနစ်တကျ ထားရှိရမည်။

5.2.1 Farm should have systematic storage facilities.

၅.၂.၂ သိုလှောင်ရုံသည် အစဉ်သန့်ရှင်းနေရမည်။

5.2.2 Storage should be kept cleaned at all time.

၅.၂.၃ သိုလှောင်ရုံသည် ခြောက်သွေ့၍ လေဝင်လေထွက်ကောင်းပြီး ပိုးမွှား တိရစ္ဆာန်များ၏ အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးရမည်။

5.2.3 Storage should be dry, well ventilated and away from pests.

၅.၂.၄ အစာသိုလှောင်ထားရှိရာတွင် တစ်သုတ်ဝင် တစ်သုတ်ထွက်စနစ်ကို ကျင့်သုံးသင့်သည်။

5.2.4 First in first out system should be used for storage.

၆။ မှတ်တမ်းသိမ်းဆည်းခြင်း

6. Record Keeping

၆.၁ သယ်ယူပို့ဆောင်မှု မှတ်တမ်း

6.1 Transportation record

၆.၂ သိုလှောင်မှု မှတ်တမ်း

6.2 Storage record

၆.၃ အစာ မှတ်တမ်း

6.3 Feed record

၆.၄ တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးအခြေအနေ

(ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်းနှင့်ဆေးကုသခြင်း) မှတ်တမ်း

6.4 Animal Health Record (vaccination and treatment)

၆.၅ ခြံအလုပ်သမားများ၏ ကျန်းမာရေးမှတ်တမ်း

6.5 Record for health of farm workers

၆.၆ ဧည့်မှတ်တမ်း

6.6 Visitor record

၆.၇ မျိုးမှတ်တမ်း

6.7 Breed record

၆.၈ ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးချက် မှတ်တမ်း

6.8 Laboratory record

၆.၉ သန့်စင်ဆေးကြောသည့် မှတ်တမ်း

6.9 Sanitation record

၆.၁၀ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်ထိန်းချုပ်ခြင်း မှတ်တမ်း

6.10 Pest control record

၆.၁၁ သင်တန်းပေးခြင်း မှတ်တမ်း

6.11 Training record

၆.၁၂ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံထားရှိမှု မှတ်တမ်း

6.12 Waste management record

၆.၁၃ ထုတ်လုပ်မှု မှတ်တမ်း

6.13 Production record

၆.၁၄ ရရှိ/ထုတ်ပေးလယ်ဂျာ မှတ်တမ်း

6.14 Procurement record

၆.၁၅ ရာဇဝင်မှတ်တမ်း (တိရစ္ဆာန်၊ ထုတ်လုပ်သည့်နေ့၊ အသုတ်၊ ဝယ်သူ မှတ်တမ်း စသဖြင့်) မှတ်တမ်းများအားလုံးကို ဌာန၏သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် အချိန်တစ်ခုအတွင်းသော်လည်းကောင်း အနည်းဆုံး (၃) နှစ်သော်လည်းကောင်း ထိန်းသိမ်းထားရှိရမည်။

6.15 Traceability Record (animal, production date, batch, buyer record etc.)

All records should be kept at least 3 years or appropriate period according to the instructions of LBVD.

